

Чихірьов В. Л.,
старший викладач кафедри приватного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА У ВОЄННИЙ СТАН

З 24 лютого 2022 року, коли вперше був введений воєнний стан в Україні у зв'язку з повномасштабною агресією РФ, вітчизняне законодавство почало активно змінюватися майже в усіх галузях. 06 лютого Верховна рада України своїм Законом № 3564-ІХ вдесьте підтримала введення воєнного стану запровадженого Указом Президента України і наразі він чинний до 13 травня 2024 року.[1]

Не залишився осторонь і прийнятий в 2019 році Кодекс України з процедур банкрутства. 13 липня 2023 року був прийнятий Закон України № 3249-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань провадження та застосування процедур банкрутства у період дії воєнного стану», яким були внесені зміни до деяких законодавчих актів, в тому числі в Кодекс України з процедур банкрутства.

В умовах воєнного стану в судових процедурах що застосовуються до боржника виникла необхідність законодавчих змін спрямованих на більш ефективно врегулювання тих практичних проблем з якими стикаються їх учасники.

Суттєві зміни відбулися щодо зборів кредиторів і комітету кредиторів. Розглянемо деякі з них. Так, тепер у разі застосування до кредитора або до заінтересованої особи стосовно кредитора спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), які передбачають блокування активів, такий кредитор з моменту застосування і на період застосування санкцій має право брати участь у зборах кредиторів лише з правом дорадчого голосу. Нагадаємо,

що право дорадчого голосу не враховується при підрахунку голосів на комітеті кредиторів і може бути просто врахована думка такого голосуючого.

Також зміни відбулись і стосовно місця проведення самих зборів кредиторів. Якщо раніше, за загальним правилом, вони проводилися за місцезнаходженням боржника, то збори (комітет) кредиторів можуть проводитися у режимі відеоконференції, за умови дотримання вимог щодо кворуму. У разі якщо учасник зборів (комітету) кредиторів не має кваліфікованого електронного підпису, підтвердження особи такого учасника здійснюється у порядку, встановленому Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус". Носій відеозапису відеоконференції є обов'язковим додатком до протоколу зборів (комітету) кредиторів. Протокольне рішення зборів (комітету) кредиторів, проведених у режимі відеоконференції, підписується обраним кредиторами на відповідних зборах головуючим або за дорученням зборів (комітету) кредиторів арбітражним керуючим чи іншими кредиторами [2].

Наступною новелою законодавства є зміна самої процедури голосування. Збори (комітет) кредиторів можуть проводитися шляхом опитування, по аналогії з ТОВ і ТДВ. Ініціатор опитування надсилає всім учасникам зборів (комітету) кредиторів запит з проектом рішення щодо запропонованого питання (питань). У такому запиті зазначаються адреса, на яку учасники опитування мають надіслати свою відповідь, та строк надання відповіді. Запит надсилається на адреси електронної пошти учасників зборів (комітету) кредиторів, зазначені в заявах з грошовими вимогами до боржника, або на офіційно повідомлену адресу. У разі відсутності в учасника опитування адреси електронної пошти запит надсилається поштовим відправленням. Відповіді, отримані після закінчення встановленого строку або такі, зміст яких не дає змоги встановити волевиявлення учасника опитування щодо порушеного питання, не враховуються під час підрахунку результатів голосування з такого питання. Ініціатор опитування зобов'язаний викласти прийняте рішення у письмовій

формі, додати до нього копії відповідей усіх учасників опитування та надіслати всім учасникам зборів (комітету) кредиторів у порядку, встановленому для надсилання запитів, протягом 10 днів з дати завершення строку для прийняття ним відповідей від учасників зборів (комітету) кредиторів. Датою прийняття рішення вважається останній день строку, протягом якого учасники опитування мали надіслати свої відповіді ініціатору опитування.

Цікави новели з'явилися і для арбітражних керуючих в справі про банкрутство (неплатоспроможність). Вперше за час законодавства про банкрутство з'явилося поняття «запит арбітражного керуючого». Цей термін дуже схожий з адвокатським запитом але має свої особливості. Отже, це письмове або у формі електронного документа звернення арбітражного керуючого, призначеного господарським судом розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором, керуючим реструктуризацією, керуючим реалізацією, до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ, у тому числі банків, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей, депозитарних установ та інших професійних учасників ринків капіталу, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань, фізичних осіб про надання інформації, копій документів, необхідних арбітражному керуючому для здійснення повноважень у справі про банкрутство (неплатоспроможність) щодо боржника, а також членів сім'ї боржника - фізичних осіб, стосовно якого арбітражний керуючий здійснює повноваження розпорядника майна керуючого санацією, ліквідатора, керуючого реструктуризацію або керуючого реалізацією. Кодексом з процедур банкрутства встановлено строк в 10 робочих днів для надання інформації арбітражному керуючому на його запит, а в разі значного обсягу інформації або якщо запит потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, строк розгляду запиту арбітражного керуючого може бути продовжено до 20 робочих днів.

На нашу думку, це досить позитивна ідея законодавця, адже значно підсилить авторитет арбітражного керуючого, зміцнить його процесуальний статус і має значною мірою спростити його діяльність в частини пошуку майна боржника. Але, не все так позитивно як може здатися на перший погляд. Якщо повертатися до адвокатського запиту то він має досить серйозну перевагу над запитом арбітражного керуючого. Він полягає у відповідальності органів і його посадових осіб за ненадання відповіді або інформації на такий запит.

Так, відповідно до статті 212³ Кодексу про адміністративні правопорушення, неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у відповідь на адвокатський запит тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Кодекс з процедур банкрутства щодо відповідальності за ненадання інформації на запит арбітражного керуючого нам зазначає наступне - відмова в наданні інформації на запит арбітражного керуючого, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання недостовірної інформації тягнуть за собою відповідальність згідно із законом. Проте яким саме законом не сказано, ні в Кодексі України про адміністративні правопорушення, ні в Кримінальному кодексі України чи інших законах такої відповідальності поки не передбачено.

Ще однією позитивною новелою щодо арбітражних керуючих є те що тепер арбітражний керуючий не несе дисциплінарної відповідальності за невчинення дій та невиконання обов'язків, якщо їх вчинення та/або виконання було унеможливлено у зв'язку з веденням бойових дій у районах за місцезнаходженням або місцем проживання чи перебування боржника, кредитора, місцезнаходженням майна боржника, місцезнаходженням офісу або місцем проживання чи перебування арбітражного керуючого, що зумовлювало існування загроз для життя і здоров'я.

Як бачимо, деякі позитивні новели законодавства для безпосередніх учасників у справі про банкрутство (неплатоспроможність) щодо боржника

з'явилися і вони мають посприяти більш ефективній і безпечній процедурі у господарському суді у воєнний стан.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про затвердження Указу Президента України "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» – Законодавство України. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3564-20#Text> (дата звернення: 29.03.2024)

2. Кодекс України з процедур банкрутства – Законодавство України. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 29.03.2024)

Шаталова Л. М.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцентка кафедри приватного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

За порушення прав споживачів у спеціальному Законі України «Про захист прав споживачів» передбачено застосування адміністративної, цивільно-правової, кримінальної відповідальності, а також у вигляді фінансових санкцій. Склади правопорушень законодавства у сфері захисту прав споживачів закріплені у 12 та 13 главах КУпАП. Адміністративно-правова відповідальність частіше застосовується у виді адміністративних стягнень, таких як: попередження, штраф та конфіскація предметів торгівлі тощо. Однак на практиці є малоефективною. Наприклад, суми штрафів, які передбачені за порушення правил торгівлі чи надання послуг, коливаються від 1 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (лише в деяких випадках сягає